

REČI I NJIHOVA ZNAČENJA

Moralistički fragmenti (1)

I

Reči vremenom menjaju značenja. Tako neke reči dobiju uži smisao. Staroslovenska reč *brašno* označavala je hranu, ali je vremenom dobila uži smisao i danas označava samo samlenu žitaricu. Reč *muž* je prvobitno označavala muškarca uopšte, ali je vremenom dobila uži smisao i danas označava samo *oženjenog* muškarca.

Neke reči vremenom potpuno menjaju svoje značenje. Srpskoslovenska reč *crnac* označavala je monaha. Srpskoslovenska reč *raspust* je označavala otpuštanje žene od strane muža, tj. razvod. Srpskoslovenska reč *ponos* je označavala obavezu prevoza robe na tovarnim konjima i mazgama. Reč *nagon* je sve do XIX veka označavala, kako beleži Vuk Karadžić, odvođenje stoke na pojilo. Danas sve te reči znače nešto sasvim drugo.

II

Kada me je posetio moj drug Peđa odlučili smo da se prošetamo gradom. Usput smo sreli Katarinu, moju koleginicu sa katoličkog Teološko-katehetskog instituta. Tokom razgovora Katarina je više puta istakla da njen bivši suprug ima mali penis. To je Peđa shvatio – kako mi je naknadno i priznao – kao znak njene seksualne frustracije i želje za seksom. Peđa je stoga nastojao da joj se nabaci. Problem sa Peđom je bio taj što on uopšte nije shvatio šta je Katarina zapravo htela da kaže. Svojom pričom o muževljevom malom penisu, ona je zapravo htela da istakne svoje pravo na crkveni razvod braka (tačnije rečeno: na crkveno poništenje braka), što bi joj omogućilo ponovno (teoretski gledano: prvo) sklapanje crkvenog braka. Naime, u katoličkom crkvenom (kanonskom) pravu postoji malo slučajeva kada se brak može proglasiti nevaljanim. Jedan od njih je kada jedan supružnik može da dokaže da je drugi supružnik tajio da je seksualno nemoćan. U tom slučaju se smatra da brak nije mogao biti „konzumiran“, pa time ni da vodi ka reprodukciji. U praksi je teško dokazati seksualnu nemoć. Ali ako se u tome uspe, onda se može dobiti priznanje da je crkveni brak sklopljen nelegalno, što opet stvara mogućnost sklapanje drugog (pravno gledano: prvog) crkvenog braka.

Eto tako! Ono što je za mog svetovnog prijatelja bio izraz seksualne frustracije, za moju pobožnu prijateljicu je bio izraz pravne frustracije. Dok je jedan zavodnik razmišljao o tome kako da jednu slučajnu poznanicu privoli na seks, jedna katolkinja je razmišljala o tome kako da crkvene vlasti privoli da joj daju dozvolu za drugi brak. Dakle, kako ćete nešto shvatiti zavisi od vaših širih kontekstualnih uvida.